

Veščiti prejemnik:
za
isto leto naprej 26 K — h
pol leta 13 — h
četrt 6 — h
mesec 2 — h
Vsepravištvu prejemnik:
za
isto leto naprej 20 K — h
pol leta 10 — h
četrt 5 — h
mesec 1 — h
Se pošilja na dom
30 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inzerate
sprejema upravnništvo v
Katoliški, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, t. l. 17.

Izražajo vsak dan izvešči
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 271.

V Ljubljani, v torek 25. novembra 1902.

Letnik XXX.

Po deželnozborskih volitvah.

I.

Volitve v deželne zbornice so končane. Moravska, Dolnje- in Gornje Avstrijske, Stajerske, Koroške, Solnograške in Predarlberske imajo nove deželne zastopce.

Prva in glavna stvar pri volitvah je gotovo ta, da dobro izpadejo. Če se pa tudi vedno ne veselimo volivnega rezultata, imajo volitve vendar neko dobro plat; to namreč, da vidimo, pri čem da smo, koliko in kje da nam manjka. To spoznanje nam pa kaže, kje moramo svoje sile zastaviti, kako delati in zamujeno popravljati, da bo — drugi bolje. Stranka, ki tega ne stori, ki se po porazu ne vzdrami za novo delo, nove boje ne užge, obseja sama sebe v — smrt!

Ozrmo se torej še enkrat po volivni kampanji, da si razberemo žanje, kar nam služi!

Katero stranko so zmagovali? Dve reči konstatiramo in to dvoje si dobro zapomnimo: Zmagovali so 1. stranke sploh, ki so naporno in vztrajno delale; 2. kršč. stranka je zmagovala tam, kjer je sveža, čila, socialno delujoča.

Ad 1. Sijajno so zmagali krščanski socialci na Nižje Avstrijskem in na Predarlskem, napredovali na Moravskem in nemškem Koroškem; napredovali so pa tudi bauerbundarji na Stajerskem. Vse te stranke so delale silno in naporno za volitev. Velikanske agitacije so razvili krščanski socialci na Dunaju. Nikar ne mislimo, da so jim mandati kar sami v žep zleteli! Sijajna zmaga je bila sad gorostasnega napa. Kakor čebele iz panja, tako so šli agitatorji in govorniki, večinoma sami laiki — Lueger sam vedno na čelu — z Dunaja po celi deželi, izdajali so poseben list »Der Landtagewähler«, v volivni dobi. Na Dunaju samem pa celo; tam so shodi večer za večerom; nekateri govorniki govorijo en večer na dveh, treh shodih.

Tudi nemški Korošci so se dobro zasukali. Dr. Pupovca so bili v lavantinski do-

lini skoro do smrti pobili; zato so ga pa ondi tudi — izvohili.

Bauerbundarji so se z vso silo vrgli na nemški Štajar, zlasti na graško okolico, in — osvojili so si jo.

Te stranke so pa defale tudi vztrajno. Na Nižje Avstrijskem bidejo boj z liberalizmom že desetletja. Niso si osvojili Dunaja čez noč, marveč korakali od stopinje do stopinje, dokler niso liberalizmu skoro do cela vratu zavili. Tudi koroški Nemci se že precej dolgo vrsto let gibljejo. Dolgo časa ni bilo videti nobenega vspeha; zdelo se je, da je dežela od Boga pozabljena, v liberalizmu zakleta. Sedaj se je vendar enkrat led razbil; solnce je pretrgalo meglo, ki so ležale nad to deželo dolgo dolgo dobo let; sedaj, upamo, se bo vedno bolj jasnilo.

In tako so delali tudi drugod, kjer so kaj dosegli, že leta in leta. Hrast ne pade na en mah; če se pa maha in le maha, se podere po tleh najdebelejši. Skratka: Končane volitve nam očitno kažejo, da kjer se kaj dela — naporno, požrtvovalno in pa vztrajno dela — se tudi kaj stori. Kdor pa lenobo pase, naj sam sebi pripiše, če je tepen!

Kjer se pa pri prvih poskusih ne posreči, tam naj se delo nadaljuje, napor pomnoži, in kar se ni doseglo enkrat, bo se drugi p. t. Tako so delali vsi, ki se danes zmage veselijo.

Drugič pa nam volivni boj kaže, da je krščanska stranka zmagovala le tam, kjer je sveža, čila, socialno delujoča; nasprotno pa je ondi, kjer je nekako zastarela, tudi — nazadovala. Tako med stajerskimi Nemci, tako na solnograškem in deloma tudi na Gorenje Avstrijskem. Tam je stranka, ki se še danes, v dvajsetem stoletju, imenuje »konservativna«! Da bi že vendar enkrat šli s to preživelo starino v kraj! Kaj boš neki konserviral, če cel svet dere mimo tebe naprej, ne zmeneč se za tvoja stara kopita! Ni čuda, če te pohodijo. — Ako pa hočejo reči, da moramo ljudstvu vero ohraniti, tega vendar ni treba izražati s tako obrabljeno besedo.

In pa socialno delo mora biti v programu! Naj je veraki čut v ljudstvu še tako

močan, človek je konečno vendar tudi iz telesa, in telesne potrebe mnogo močnejše občuti, kakor pa duševne. Pa ne le to, da je ljudstvo dovzetno za gmotno srečo in nesrečo, ampak tudi krvavo potrebuje, da se mu socialno pomaga. Stranke, ki v naših dneh nimajo smisla za socialno delo, niso tudi za politično rabo!

Katoliške stranke torej se bodo le tedaj ohranile, ako se bodo pomladile in v socialnem duhu prenovile. Ta nauk naj bi si vzeli katoličani k srcu ondi, kjer so bili sedaj poraženi; in sedaj je čas, da se to prenovljenje izvrši!

Naučni minister Hartel in Lahi.

Povdarjali smo že večkrat, da ima Avstrija v pogodbi z Italijo neko posebno klavzulo, po kateri je obvezana podpirati laški življenj v naših pokrajinah. Poslanec Spindl in tovarishi so predložili v državnem zboru v tej zadevi interpelacijo in sedaj lahko — čakamo na odgovor. Vlada bo vladala, kakor doslej, in oni, ki trpi največjo škodo pri vsem tem, je slovenski narod. Normalnemu človeku gotovo ne gre taka politika v glavo; slabi proroki gotovo nismo bili, ko so na ministerstvu obljubovali Lahom, da jih hočejo še bolj podpirati, in ko smo klicali, da primorskim Slovanom ni treba nič drugega, nego zvezati jih in vreči na dno morja. Povdarjali smo vedno, da je nam Slovanom dunajska vlada nasprotna, da podpira Lahe na račun Slovanov. Ona je slepa in gluha za naše pritožbe, najmanjši naši zahtevi nasprotuje; da se vsaj od nje dobi sicer nepovolen odgovor glede slovenske ljudske šole, treba se obrniti naravnost na cesarja!

Kako vse drugačno stališče zavzema vlada glede na laško šolsko vprašanje. Dunajski dopisnik tržaškega laškega čifuta je sklenil, kakor smo mej telefoničnimi poročili kratko poročali že v soboto, iti k ministru za nauk in ga povprašati, kako misli o laški univerzi. In minister je ves srečen sprejel tega dopisnika, prijazno se z njim razgovarjal in mu rekel: »Ne morem drugega nego ponavljati to, kar sem rekel la-

škim poslancem: da imam jaz najboljšo namene, najboljšo voljo korak za korakom zadovoljiti laške dijake in laške profesorje, in gotov sem, da pridemo, morda celo hitro, do zadovoljive rešitve. Pozabiti ne smemo nekega dejstva, ki je zelo v prilog želji Lahov: in to dejstvo obstoji v sklepu tirolskega deželnega zbora od leta 1867, kateri je ravno tedaj sklenil ustanoviti polagoma paralelne katedre. Zaključujem vam ponavljam, da imam najboljšo voljo, dati narodu, kakoršen je italijanski, univerzo, do katere ima pravico, že iz vzroka, da ima jako visoko razvito svojo kulturo; a za sedaj moramo počakati, ker vsaka bolj energična inicijativa v tem trenutku bi ne imela prospektive do vspeha«.

Tako govori z Lahi gospod Hartel! Tako mu je na srcu laška univerza. On bi rad storil za Lahe še več, kakor je zatrdil čifutovemu dopisniku in sicer: »Ko bi hotel več storiti, potreboval bi postavlo, a sami vidite, kako težko bi vspela ta vladina predloga ob taki zbornici«.

Na slovenskih zastopnikih je sedaj, da storijo potrebne korake. Ves slovenski narod mora sedaj zahtevati odločno od ministra, kako misli gledé na slovensko šolsko vprašanje. Če jim ne dá tako povoljnega odgovora, kakoršnega je dal celo dunajskemu dopisniku čifutskega tržaškega laškega iredentovskega lista, potem naj vedo Slovenci, česa naj še pričakujejo z Dunaja! Da je v vseh laških krogih napravil ministrov odgovor najboljši utis, da jim je minister govoril prav iz srca, da si boljšega ministra Lahi ne morejo želeli, to nam dokazujejo v Italiji izhajajoči listi, oni listi, ki so polni psovka na avstrijske Slovence. Res, daleč smo prijadrali: Naši ministri delajo tako, da so z njihovim delovanjem zadovoljni v drugih državah, da jim pojejo že slavo taki elementi, ki komaj čakajo, da bi mogli pograbititi te dežele, za katere so prelili slovenski sinovi že toliko krvi.

Vsenemci proti češko-nemški spravi.

Povodom sedanjih konferenc nemških poslancev iz Češke in Moravske gledé dolo-

LISTEK.

Izložbeno okno.

Nobena stvar nima pred božičem toliko privlačne moči na izprehajalce po ulicah in cestah velikih mest, kot izložbe prodajalnic. In kdo bi se tudi čudil, saj je to posebno za ženski svet zelo prijetna zabava, zraven pa tudi kaj po ceni, postajati pred okni, pred onimi velikimi namreč, kjer se vidi toliko različnih lepotij. Pravijo, da imajo nekatere dame pri takih izprehodih več zabave in užitka, kot pri kakšnem zabavnem večeru ali kakih dobrih gledališnih igri. Njih domišljija se mnogo bolj razvne, kadar ogledujejo razne stvarce v oknih, ki jih ustvarja gospa »moda« za vsako sezono nove, kakor takrat, ko nastopi znana igralka v svoji ulogi ali ko imenitna pevka razkazuje svojo umetnost.

Kajpada tudi izložbeno okno ni bilo vedno tako, kakoršno je danes. Precej časa je bilo treba, da je doseglo ono stopinjo popolnosti, na kateri je sedaj. Izprva je bilo majhno, neznatno, kratkomalo, tako je bilo,

kot vsako drugo okno, ki je narejeno zato, da morejo solnčni žarki v notranje prostore poslopeti. Mesta so v srednjem veku sicer poznala že navado, vabiti kupce z razstavljenimi robo, a ne v oknih. Trgovci so imeli svoje prostore v takozvanih obokih, obokanih pritličjih, ki so bila popolnoma odprta po leti in po zimi, tako, da je vsak, kdor je šel mimo, videl lahko vse, kar je bilo na prodaj. Ko se je steklarska obrt bolj in bolj izpopolnjevala, je bilo tudi z izložbami vedno boljše. Se bolj je pospeševala to razsvetljavo. Kakšna so morala pač biti prodajalniška okna naših prednikov s svojimi leščerbami! Ko so upeljali petrolejske svetilnice, in pozneje plinovo luč, se ni mogel nihče dovolj načuditi, kako popolna razsvetljava je to! No, in ko dandanes gledamo električno luč, si skoraj ne moremo misliti, da bi iznašli še kaj boljšega. Te iznajdbe je spremljalo prizadevanje, kako bi se dalo izložbeno okno urediti lepo, kar se da zanimivo.

Samo v ta namen izdajo trgovci toliko denarja, da bi si iz njega že napravil lepo premoženje. Ni majhna umetnost, spraviti v izložbeno okno vse to, kar bi ustvarjalo ti-

soče in tisoče in jih vabilo v prodajalnico. To okno mora biti tako rekoč nekaj izvešček vsega, kar se nahaja v prodajalnici za logi, nekak pregled vsega, s čimur zamore postreči prodajalec. Prav ista je z izložbami kot z gledališkimi predstavami. Take, ki so najpopolnejše in najbolj ugajajo, se ponove potem lahko sto in stokrat.

Brez dvoma originalno reklamo si je izmislil Thomas Barrat v Londonu, po pravici nazvan »kralj« v tej stroki. Najel je namreč ob najlepših cestah Londona cele vrsto oken in v vsakega je dejal — dva živa pujska. Eden teh ščetinarjev, preših v najpredznejem pomenu, je kazal v daleč se blesteči pisavi besede: »Ta preših ni umit s Pearjevimi milom«. Drugi pa je bil zelo ljubeznjiv, rudeč, leporejen pujs, ki je bil lep že na pogled, da je vzbujal skomine marsikakemu mimoidočemu. Spodaj je bil napis: »Ta preših je umit s Pearjevimi milom«. Ves London je hitel gledat, se smejal in — kupoval. Mr. Thomas Barrat je v kratkem obogatel, in kdo more dvomiti, da je imel zahvaliti za to edino izložbeno okno in svoje pujske?

Nič manj uspeha ni imel v Ameriki posestnik nekega bazarja. V velikansko okno je postavil silno visok kamen in naložil okrog njega blago vsake baže. V celih gručah so se ustavljali ljudje pred oknom, da je bilo v prodajalnici kar tema. Nekateri so se smejali, drugi zmajevali z glavo, a vsak je premišljeval in ugibal, kaj vendar pomeni vse to. No, in ko že stojiš pri oknu, že rajši stopiš v bazar, kot bi sicer. Kmalu ni nobeden hodil kupovat drugam, ampak vse je drlo v bazar. Marsikoga je mikalo izvedeti, kaj je ta kamen, a prodajalec ni hotel povedati nikomur. Ko se je že naposled naveličal vednega vpraševanja, odvrne nekomu, ki ga je povpraševal, kratko: »Neka erratič«) skala je!»

»Ni mogoče.«

»Zakaj ne? Saj je vendar čisto na samem. Nikjer blizu ni nobene druge.«

»A, tako... I, pa kakšen kamen je pravzaprav?«

»Kamen radovednežev!«

*) Take skale, ki se najdejo kje na samem, daleč proč od onega kraja, kjer so se utrgale.

ditve načrta, po katerem bi bilo mogoče zblizanje mej Cehi in Nemci, so se oglašili vsenemci s svojimi znanimi zahtevami. Nemško nacionalna korespondenca izjavlja v eni zadnjih števil, da ne pride do češko-nemške sprave, dokler se nemščina ne prizna za edini državni jezik. Vsak tozadevni sklep proglašajo vsenemci že naprej za ničev ter bodo poiskovali vsa sredstva, da onemogočijo spravo pod drugačnim pogojem. Samo ob sebi umevno se vsenemška zveza v tem slučaju konferenc niti ne udeleži.

Pomenljivo pa je, da glasila ostalih nemških strank ne soglašajo s pisavo radikalnega vsenemškega časopisa. Iz Prage poročajo, da je poslanec Baernreither že predložil obširen načrt za pravno akcijo, o katerem pa še ni završena razprava. Ko bo načrt gotov, ga izročijo vladi, da seznani z njim Cehi. Vidi se torej, da so v tej akciji vsenemci popolno osamljeni.

Program italijanske vlade.

Opozicija v italijanskem parlamentu je v zadnjem času vprizorila precejšnjo gonjo proti sedanjí vladi. Pri tem svojem nastopu ima največ vspeha na deželi, ki doslej še res nima niti enega dokaza, da hoče sedanja vlada res zboljšati položaj prebivalstva. Tega nastopa opozicijsalcev se je pa vlada tako ustrašila, da je takoj objavila svoj ekonomski, finančni in politični program. Znižati hoče pred vsem davek od soli od 40 na 25 cent. odpraviti zemljiški davek od vseh posestev, ki donosajo manj kot 10 lir davka, dalje razne druge zemljiške davke, kakor tudi one na agrarna in industrijska podjetja. Ta davčni program pa zaključuje načrt o ločitvi zakona. Vse to hoče izvesti ital. vlada, če bo dobila potrebnega drobiža, ker te reforme bi zmanjšale drž. dohodke za 60 mil. lir na leto.

Sagasta v škripel.

Včeraj smo na kratko sporočili o burnih prizorih v sobotni seji španske poslanske zbornice, v kateri je opozicija predlagala Sagastovi vladi nezaupnico. Sagasta je sicer to pot še zmagal, toda to je bila le Pyrrhova zmaga. Nezaupnica je bila odklonjena s 161 proti 118 glasovom, a to le valed tega, ker se je zdržalo glasovanja do 200 poslancev. Nezaupnico so predlagale vsestranke manjšine. Slo se je pred vsem za čudno vladno postopanje povodom zadnjih delavskih nemirov. Vojno sodišče v Lineji je obsodilo na smrt osem delavcev, ker so umorili enega vojaka, nasprotno pa ni bil kaznovan vojak, ki je usmrtil delavca. Ta dogodek je povzročil razburjenje v celi deželi, in poslanci so ljudski nejevolji dali duška z gorenjo nezaupnico. Splošno se sodi, da Sagasta iz še ene take bitke ne izide kot zmagovavec.

180 milijonov deficita.

Zanimivo a ne veselo vest je poslal v svet te dni nemški državni tajnik v finanč-

„No, tega pa nisem še nikoli slišal. O nekem ‚kamenju modrijanov‘ sem pač že bral, a ‚kamen radovednežev‘, tega še nisem vedel, da je tudi ta na svetu.“

„Kako to, da bi ga ne bilo? Pa, če ravno hočete, recite, da je kamen za reklamo. Tega ne boste tajili, pa brez zamere! Kamen vas ni privabil samo k oknu, ampak tudi v prodajalnice. Več pa tako nisem nikoli hotel doseči kot to. In dosti po ceni sem prišel do tega. Kajti med tem, ko moji konkurentje izdajajo stotake, da lepše okrase svoje izložbe, sem dosegel jaz še več z enim samim navadnim kamnom.“

Gotovo imajo ukusno urejena izložbena okna vedno dovolj gledalcev, a toliko nikoli, kot pred veselimi božičnimi prazniki, posebno zvečer, ko žare vsa v lučah. Vsak ima kje kaj dragih bitij, ki jih ob takih prilikah hoče posebno obdariti, in tako se ustavi pred tem in onim oknom, iskaje, kje bi se dobilo kaj posebno lepega in primernega. Zraven se pa smejejo in poskakujejo samega začudenja in veselja nedolžni otroci. To pisano kraljestvo samih igrač vsake vrste, vmes pa polno lučic, to je kakor nalašč za mlada, razposajena srca. Ne utrudijo se izlepa uživati ta nebeški dar, ki se razliva po celem oknu, napolnjenem z vsem, kar si poželijo otroška duša.

nem ministerstvu Thielemann. Sporočil je namreč nemškemu državnemu zboru, da izkazuje proračun za prihodnje leto 180 milijonov mark deficita. Valed tega, pravi, bo treba mialiti na povišanje davka na pivo in tobak. No, tako daleč pri nas v mirnem času nismo napredovali. Seveda, brodovje, kolonije brez kolonistov in cela svetovna politika stanejo ogromen denar. Nemški Mihel se bo toraj že moral omejiti v svojih zahtevah.

Šolstvo v Angliji.

Zadnje dni minulega tedna je bila v angleškem parlamentu završena razprava o novem šolskem zakonu, ki je v marsičem mnogo boljši od dosedanjega, posebno tudi z ozirom na katoličane. Pomenljiva je bila tekom debate naslednja izjava angleškega ministerskega predsednika Balfoura: Angleška vlada si je dovolila obuditi v našem narodu zanimanje za šolsko vprašanje, ker je obstoječi šolski sestav do čela nereden, nevspešen in zaostaja za potrebami časa ter je spravil Veliko Britanijo v sramoto pred svetom. Večina našega naroda zahteva, da se mora v šolah podučevati veronauk, toda ne edini smo v tem, kateri nauk naj to bo. Naj se tudi vspodbuja h krščanskemu nauku ondi, kjer se še ne podučuje. Če se ta preosnova ne izvede brez odlašanja, tedaj si bo vlada nakopala zaničevanje starišev in otrok in ga bo tudi zaslužila. — Tako na Angleškem, kjer merodajni šolniki menda niso »nazadnjaški klerikalci«. Seveda židovski liberalizem na evropski celini bi kaj takega ne mogel prebaviti.

Iz brzojavk.

Dvajset ljudskih shodov se je vršilo predvčeranjim po raznih krajih Ogrske proti povišanju civilne liste. Viri javljajo, da so se jih ponekodi poleg opozicijsalcev udeležili tudi vladni liberalci. — Kongregacijska razprava v francoskem parlamentu. Prošnje kongregacij za avtorizacijo pridejo v parlament v obliki zakonske osnove. — Znižanje proračuna za bogočastje. Španski ministerski svet se je včeraj pečal z vprašanjem glade imenovanja komisije za znižanje proračuna za bogočastje. Vatikan je, kot znano, v tem oziru že stavil svoje predloge. — Vojne izdatke v Italiji nameravajo zmanjšati za 60 milijonov lir. Dva tozadevna predloga so stavili socialisti. — Revolucija v Kolumbiji končana. Generala Galazar in Herrera sta podpisala mirovno pogodbo. — Nemški cesar in Vatikan. Papež je vsprejel v avdienci nemškega škofa Benzlerja, ki je zagotavljal, da bo cesar Viljem vselej na razpolago papežu, kadar bo potreboval pomoči.

Cerkveni letopis.

Slavnost na Dobračevi pri Žireh. Na Dobračevi pri Žireh smo imeli v nedeljo t. j. 23. t. m. krasno slovesnost. Ob 10. uri je š. P. Severin ob asistenci sosednjih gg. župnikov vodil lep spreved, novega križevga pota za podružnico Dobračevsko, kojega so nosili mladeniči in so ga spremljale dekleta Marijine družbe z gorečimi svečami iz hiše dobračevskega ključarja v dobračevsko cerkev. Po temeljitim govoru je P. Severin blagoslovil novi križevi pot, kojega je prav okusno naslikal g. Puc iz Skofje Loke. Potem je opravil g. poslanec Arko slovesno daritev sv. maše ob asistenci, pri kateri so peli domači pevci. Po sv. maši je g. poslanec slovesno blagoslovil razširjeno farno pokopališče na Dobračevi in prav ganljivo nagovoril zbrano množico na pokopališču. Žirovska fara ima sedaj prav obširno pokopališče na Dobračevi in lično pokopališčno cerkev, v kateri je dal gosp. župnik tudi renovirati stranska altarja in župnico. Delo je prav okusno izvršil podobar g. Dežela iz Ledin, učenec nekdanjega Tavčarja. Tudi je dal gosp. župnik prizidati novo zakristijo, ki je prav lično izdelana. — Po slovesnosti pa je v župnišču g. posl. Arko v imenu celega omizja domačemu g. župniku Vidmarju prav iskreno čestital povodom njegove 25letnice župnikovanja v Žirovski fari in povodom 40letnice njegovega dušnega pastirovanja. Srčna hvala g. posl. Arkotu, P. Severinu in vsem gg. sosednjim župnikom za njihovo požrtvovalnost, s katero so ob tako hudi zimski povzdignili slovesnost! Domačemu g. župniku pa kličemo iz dna hvaležnega arca: Bog ga živi še mnogo let!

Dnevne novice.

V Ljubljani, 25. novembra.

„Slovanska zveza“. Zadnji čas so se pričeli nekateri politični godrnjavčki zaletavati v to parlamentarno skupino. S posebno neumnostjo se odlikuje pri tem tržaška »Edinost«. V istem hipu, ko hoče imeti v »Slovanski zvezi« najradikalnejšo borbo proti sistemu, borbo do skrajnih konsekvenc, hoče imeti v »Slovanski zvezi« tiste slovenske poslance, ki jej ne pripadajo, t. j. poslance, ki so bili izvoljeni po kompromisu nemško liberalne zveze na Kranjskem. „To bi bilo najlepše slovansko dejanje“, pravi »Edinost«. S temi poslanci naj se bori po mnenju »Edinosti« za slovanstvo in proti sistemu »Slovanska zveza«. „Man merkt die Absicht und wird nicht verstimmt“... Ker »Slovanska zveza« ni tako konfuzna kakor tržaška »Edinost«, je seveda izključeno, da bi našlo v njej prostora nemškutarsko vladno trabantstvo. Da bo »Edinost« še bolje poučena, povemo ji, da se je tak poskus, katerega žele liberalci, že izvršil, a se je izjalovil. Čuli smo, da je v »Slovanski zvezi« pri razpravi o konferenci odposlanstva »Slovanske zveze« z ministerskim predsednikom neki slovenski državni poslanec predlagal, naj se privzame odposlanstvu »Slovanske zveze« tudi dolgočasni dež. sodni nadsvetnik gosp. Ferjančič. V zvezi se je na to odločno povdarjalo, da zveza pač ni poklicana v to vezati se s stranko, ki očitno podpira protinarodne težnje, zato je predlagatelj ostal tudi popolnoma osamljen s svojim predlogom. Naše mnenje je, da ima »Slovanska zveza« resnejšo nalogo, nego pa brigati se za ljudi, katerih razdirajoča politika je taka, da so se jugoslovanski poslanci zahvalili za družbo njenih nositeljev. Menda se ne motimo, ako trdimo, da poslanci v »Slovanski zvezi« dobro vedo, da bi Tavčarjevi pristaši, ako bi prišli v »Slovansko zvezo«, ne izrabljali tega v prid slovanstvu, ampak bi ob važnih dogodkih izrabljali to le v svoje ne ravno lepe namene. Ta narav Tavčarjeve garde se je pokazala posebno drastično pri vprašanju celjske gimnazije. Res čudimo se, kake namene imajo tisti ljudje, katerih vsi dosednji Tavčarjevi nastopi niso toliko izmodrili, da bi ne videli, da njegovi stranki ni prostora mej resnično slovanskimi strankami. Kar se tiče slovanstva »Slovanske zveze«, porok so nam naši poslanci, katere smo videli vedno v boju, kadar je bilo treba braniti pravice Slovanov, porok so nam odlični slovanski politiki, ki sede v tej parlamentarni skupini, da ne smatrajo slovanstva za politično igračo, ampak da bodo resno prevdarjali položaj in ukrenili to, kar bo de na korist narodu. V tem oziru jim popolnoma zaupamo in smešno je, če jih hoče taktike in nastopa učiti tako vrtoglav »politik«, kakor je g. Makeo Cotič ali pa tisti, ki išče sedaj, po katerih listih v domovini bi odložil svojo politično pamet, katere pa prav za prav še našel ni.

Zdravstveno stanje cesarjevo se obrača vedno na bolje. Včeraj se je cesar zopet sprehajal po Schönbrunnskem vrtu. Bolečine v hrbtu so prenehale. Spanje po noči se cesarju vrača.

Laške srednje šole v Trstu. Človeku se skoro ne bo zdelo mogoče, če mu povemo, da so pričeli laški tržaški listi pisati o tem, če bi ne bilo boljše, da bi vlada vzela laške srednje šole v Trstu v svojo oskrbo; in če še dostavimo, da je najradikalnejši med njimi »Indipendente« sprožil to misel, zdelo se nam bo še čudnejše. Že pred leti je naša slavna vlada pokazala svoje mehko srce do naših ljubih sosedov in jim sama ponudila, da bo ona skrbela za laški gimnazij in za laško realko v Trstu. A laška gospodujoča komora je to ponudbo odklonila. Primerjajmo sedaj postopanje »objektivne vlade«, kakor jej g. Koerber pravi, v zadevi slovenske šole v Trstu, primerjajmo to, da vlada kar meče srednje šole za Lahi, a tržaškim Slovincem odreka celo ljudske šole, potem pa že lahko trdimo, da so Lahi že sami prišli do prepričanja, da avstrijska vlada je v taki meri naklonjena Lahom, da tako skrbi za laško težnjo, da jej povsem mirnim

srcom lahko zaupajo to, kar jej še včeraj niso hoteli, da jej lahko izroče laške srednje šole, saj so prepričani, da bo ona bolj skrbela za njih laški značaj, nego skrbje oni sami. Koliko bojev je stala avstrijske Slovence vsaka srednja šola v materinem jeziku. Jedino Lahi delajo v tem izjemo. Vlada jim jih sama ponuja, samo če jih hočejo. Slovenske šole v Trstu so za vlado »težko vprašanje«, laško šolsko vprašanje pa je avstrijska vlada že zdavnej rešila: Nemci in Lahi naj imajo kolikor hočejo šol. — Pa naj se še kdo čudi, da se tržaški Slovenci vsak dan bolj čutijo na rodnih tleh — tuje?! Da, da, laški iredentizem ima čudno moč.

Poštna vest. Poštni administratorici g. An i T e r č e k je podeljeno mesto poštarije v Pristovi.

Gibanje za stavko v Trstu. Težaki so na shodu sklenili, da ne stavkajo. Pogodili so se z delodajalci. Novo razmerje je sledeče: Težaki v trgovinah raznih vrst dobivali bodo 4 krone dnine, oni v trgovinah za uvažanje žit po 4 krone 40 stot. Polovico dneva se plača razmerno. Za nedelje in praznike določen je 8urni delavni čas, ki se deli na 5 ur predpoludanskega in 3 ure popoldanskega dela. Cela dnina 4 krone 50 st., pol dnine pa 2 kroni 50 st. To velja za vse težake razven onih, ki so v trgovinah z žitom in lesom, kateri prvi bodo dobivali za predpoludansko poludnevno delo ob nedeljah in praznikih 3 krone, slednji pa 2 kroni 40 stot. Izvanredne ure plačevale se bodo težakom v trgovinah z lesom in žitom, kakor do sedaj, vsem drugim pa po 50 stot. Ta določba velja tudi za one težake, ki dobivajo plačilo na teden, izključivši načelnike (capo). Vse tu navedene določbe, razun poslednje glede izvanrednih ur, veljajo samo za one težake, ki nimajo stalne službe in ki se jemljejo na delo le od slučajja do slučajja. Odklonili so trgovci zahtevo glede zmanjšanja delavnega časa in ostane tudi za naprej v veljavi 10-urni delavnik. Več pstranskih zahtev pa je ostalo še nerešenih in se bodo glede teh nadaljevala pogajanja.

Rovanje »Štajerčevcev« mej kmeti. Nemški listi poročajo, da se je nekaj kmetov vasi Cven, Muta, Hrastje in Krapje pri Ljutomeru ločilo od slovenske posojilnice in si ustanovilo samostojno »voršuskaso«, da se na ta način rešijo slovenske »hetzpolitike«. Odpadniki so bržkone sami pristni posili-nemci in za takimi ljutomerski slovenski zavod ne bo pretakal solz.

Tifus na Notranjskem. Iz Hrenovic se nam piše: Po naši fari se letos oglašala bolezen tifus in pljučnica. Sedaj je vsak dan kak mrlič in tudi po dva. Obhajil je pa kar po 3—4 na dan. Pri naši stari in častitljivi fari imamo sedaj le enega gospoda kaplana, ki ima opravljati dušno pastirstvo. Župnik š. g. Anton Žgur so namreč nevarno bolni. Za enega gospoda je pač delo preogromno. Dne 22. novembra je umrl za tifusom posestnik in gostilničar g. Anton Karuza v vasi Landol, previden s sv. zakramenti. Ker je bil pokojnik znan in tudi precej priljubljen mnogim, zlasti nekaj tukaj službujočim šč. gg. duhovnikom, zato bodi posebno tem toplo priporočen v prijazni »Memento«. Bog daj blagemu pokojniku, katerega je smrtna kosa v najlepši moški dobi ločila od tega sveta, večni mir in pokoj!

Rinaldinijeva družina. V poročilu v nekem tržaškem listu smo čitali, da je odločila Rinaldinijeva soproga predsedništvo »Rudečega križa«, ker vsa družina zapusti Trst. Iz tega poročila smo sklepali torej povsem naravno, da pojde ta družina iz Trsta. Kar pa je prinesel »Il Sole« vest, da je bila Rinaldinijeva soproga primorana odložiti to čast. Ker je pa prav te dni bil Rinaldini v družbi z nemškim podanikom Hütterjem imenovan svetovalcem v oddelku za industrijo, obrt in trgovino industrijalnega in poljedelskega sveta, moramo že iz tega sklepati, da naše poročilo o Rinaldinijevi družini posneto iz oficijoznega glasila ni odgovarjalo resnici — pač pa da bo resničnejše poročilo v listu »Il Sole«.

Na gorenjski železnici se je ponesrečil sprevodnik J o ž e f M l e k u š. Dobil je notranje poškodbe.

Nevarno obolel je ž. gosp. župnik Anton Zgur v Hrenovicah in se svojim sobratom priporoča v molitev.

Volitve na Furlanskem. Tržaško namestništvo je razveljavilo občinske volitve v Ajelu za tretji razred. — V Medeji so zmagali pri občinskih volitvah liberalci. Izvoljenih je le nekaj konservativcev.

Razpisuje se mesto poštnege odpravnika pri c. kr. poštne in brzojavne uradu (III./4) v Gradacu (pol. okraj Črnomelj) proti pogodbi in kavciji 400 kron. Letna plača 550 kron, letna plača za oskrbovanje brzojavne službe 100 kron, uradni pavšal 140 in letni pavšal za lokalno dostavljanje poštne pošiljatev 140 kron. — Prošnje v teku treh tednov na pošto in brzojavno vodstvo v Trstu.

Opozorjamo na današnji oglas kranjske zdravniške zbornice glede podelitve podpor potrebnim zdravnikom. Letos je zato določenih 200 K. Prošnje je vložiti do 30. t. m.

Novorojenčka zašla v vrečo. V Žhlavi na Stajerskem je 26letna deklica Marija Misja zašla v vrečo svojega otroka in ga zakopala na polju. Detomorilko so že prijeli.

Žrtev žganja. V noči mej 19. in 20. t. m. je na potu iz Hotavelj proti domu v Volaki zmrznil posestnik po domače Gričar. Bil je prijatelj žganja in si ga je ravno pred odhodom prav temeljito privoščil. Domači so ga dobili še živega, a na potu proti domu jim je umrl. Mož zapušča vdovo in več ne preskrbljenih otrok.

Nesreča na kamniški železnici. Na Jezici je včeraj zvečer na mestu, kjer se križata državna cesta in železnica, tovorni vlak zadel v konja, s katerim je peljal Majhnov hlapec iz Doba obtovorjen voz domov. Eden konj je bil na mestu mrtev, drugi pa je zelo poškodovan. Hlapcu se ni ničesar pripetilo.

Ljubljanske novice.

Zanimivo javno predavanje o Rusiji bode imel jutri točno ob 8. uri zvečer v mali dvorani „Mestnega Doma“ vsučiliški profesor g. Sercel Odbor „Ruskega krožka“ vabi svoje člane k obilni udeležbi, a tudi nečlani so dobrodošli. Želeli je, da občinstvo pride k predavanju točno ob naznanjeni uri.

Javno predavanje v Vodmatu. Predvčerajšnjega predavanja „Bralnega društva v Vodmatu“ udeležilo se je obilo občinstva. Predaval je č. g. Janez Kalan o alkoholizmu. Izvajal je posledice iz takega konsuma in končno navedel tri sredstva proti pijančenju: 1. Državni zakon — če bo sklenjen; 2. občinska naklada na žganje in pivo; 3. družba treznosti. Poslušalci so zanimivo sledili razpravi in so govorniku jako hvaležni za njegov trud. Zihvelil se je g. predavatelju predsednik društva g. Klun in ga prosil nadaljnje naklonjenosti. Prihodno predavanje bo na praznik dne 8. decembra; predaval bode č. gospod Luka Smolnikar o jetiki.

Izseljevanje v Ameriko. Danes ponoči je odpotovalo z južnega kolodvora 72 oseb v Ameriko. Med temi je bilo mnogo Hrvatov iz Dalmacije. Nekega mladega Hrvata, ki še ni zadostil vojaški dolžnosti, je policaj vstavil in ga aretoval.

„Kartenaufslagerca“ v snegu. „Kartenaufslagerca“ Marija Bucek iz Sp. Kozec je imela včeraj dober dan. Pri prorokovanju sreče si je zaslužila toliko, da se je potem tako napila, da je obležala v snegu na cesti. Policaj jo je postavil na noge in odpeljal seboj na rotovž, kjer se je do danes grela. Imela je neki pri sebi lepe nove karte, katere je včeraj prvokrat pri prorokovanju rabila.

Izgnubljen poročni prstan. Tovarnar Ludovik Herzman je zgubil včeraj popoldne na poti od Rimske ceste do kavarne „Evropa“ zlat poročni prstan.

Ponesrečena gospa. Danes zjutraj pripeljali so z rešilnim vozom v „Leoninum“ gospo Jožefa Salokarjevo, soprogo lesnega trgovca, stanujočo Pred škofijo št. 15. Ponesrečila je v nedeljo zvečer, ko se je s svojim možem in z otroci peljala s sijakarjem Mihaelom Jagrom z Iga domov. Ko se je sijakar izognil nekemu vozu, zapeljal je preveč na stran ceste in se je voz prevrnil v jarek. Voz je bil zaprt in so ostali vsi preživetci v vozu. Jožefa Salokar se je pri tem, ko se je voz prevrnil, udarila v vozu tako na kost v rami, da si jo je zlomila. Sijakar Jager je bil padel v jarek v vodo in se je kornaj rešil ter zopet spravil voz na cesto.

Nezgod. Dne 21. t. m. je na južnem kolodvoru skladiščni delavec Franc Prek, Poljanska cesta št. 12, vozil iz skladišča zaboj v vagon in jih skladal. Pri tem ga je prijel zaboj za desno roko in mu prste stisnil.

Miklavžev semenj bo tudi letos ob Zvezdi. Začetek semnja bo 1. decembra.

Ljubljanka žrtev zime v Trstu. O tej zadevi se nam piše iz Trsta: V sobotni številki ste poročali, da je v Trstu burja tako zdelala neko Ljubljanko, da so ji morali zdravniki pomagati. Ona je bila Marija Koglar, 72 let stara, prišla je iz Ljubljane proti 6 uri popoldne; dva mladeniča sta jo spremljala do postaje elektr. tramvaja v č. kalnico, od koder se je hotela prepeljati k svojim sorodnikom. Ker pa je ustavil tramvaj vožnjo, ostala je v čakalnici nad dve uri, kjer je skoraj zmrznila, dokler je ni našel redar, ki jo je spremljal v kočiji na zdravniško postajo in od tu k njenim sorodnikom. V četrtek vrnila se je na njeno stanovanje pri Sv. Jakobu. Včeraj prišlo jej je slabo. Poklicali so zdravnika, ki jo je pa našel že mrtvo.

30 vojakov na pomoč Predovičevim konjem. Tri pare konj so vpregli včeraj popoldne v Predovičev voz, ki je bil na Gruberjevi cesti zdrnil po strmini, da bi ga zopet spravili na cesto. Na vozu je bilo 17 prašičev. Konji so bili preslabi, da bi bili voz s prašiči potegnili nazaj na cesto. To se je zamoglo zgoditi še le, ko je prišlo 30 vojakov, ki so voz vzdignili in porinili naprej.

Prijeti postopači. Policija je ponoči prijela tri postopače, ki so po kavarnah in gostilnah beračili, češ, da nimajo denarja za prenočišče.

Nevaren tat prijet. Čevljarskega pomočnika A. Arharja, ki je Mariji Železnik na Starem trgu št. 22, ukradel galoše in Antonu Lovšinu, stanujočemu ravnatom, pa okoli 26 kron denarja, prijeli so v Trstu. Galoše je bil že v Ljubljani prodal, denar pa je zapravil v Trstu. Predno so ga prijeli. Arhar je nevaren tat in je bil že večkrat zaprt in tudi že v prisilni delavnici.

Smrt trpinova. Včeraj je umrl v šentjakobski župniji 30 let star Josip Brandstetter, doma iz Velike Loke, kateri je bil celo svoje življenje pravi trpin. Že dve leti star je obolel na kolenih, da se je nadalje le s težavo mogel plaziti po starih. A že čez nekaj let je moral v postelji, iz katere ni več vstal. Udje so mu čedalje bolj slabeli, nožice so bile sključene in tenke kakor paličice; zadnji čas pa so mu tudi roke popolnoma odpovedale, da so ga morali pitati, kakor malega otroka. Tako je v postelji preživel nad 17 let. Sedaj ga je dolgotrajnega trpljenja rešila smrt, po kateri je tako zelo hrepenel. Naj v miru počiva!

Deželnozbovska dvorana v novem dvorcu. Dvorana je zgrajena na južni strani deželnega dvorca in zavzema glede višine dve nadstropji, leži torej proti Peternevolim ulicam. Nje notranji obseg je približno tolik, kolikršen je bil v redutni dvorani. Na vsakem koncu se nahaja po jedna galerija, nad glavnim vhodom napravljeno so razen tega tri lože. Notranja oprava in druga potrebna dela še niso dovršena; vse to bo potrebovalo še precej časa, vendar pa se kaže že zdaj, da bo vse okusno, praktično in v njej z vsem modernim komfortom prirejeno. Tudi drugi potrebni prostori ob straneh so dobro pogojeni, osobito klubova soba, bralna soba, soba za kadike, i dr. Vhod v dvorano je iz prvega nadstropja, na galeriji in v lože pa iz drugega. Slikarska in mizarska dela so končana; ko bode vse drugo še dovršeno, podamo o nji natančnejši opis. Prostor pred vestibulom dobi mal vodomet, nekaj nasadov, ob straneh pa na malem obzidku železno ograjo; to vse pa se bode napravilo stoprav na pomlad.

Uršulinski samostan je dovršil letos zopet lepo delo: zvišal je svoje šolsko poslopje in stari del samostanske „porte“ za jedno nadstropje, ki je bilo to jesen dograjeno do strehe in je tudi že pokrito. Spomladi bodo še zid ometali in zgradbo zunaj in znotraj osnažili, na to pa se bode poslopje na jesen že lahko šolskemu namenu izročilo. Mladina bo imela v njem značne in svetle prostore, mesto pa na Kongresnem trgu lep del olepšave. Zdaj harmonirata obe poslopji ob straneh cerkvenega pročelja.

Kako se je ljubljanski postopač zastonj napil. Po mestu znani postopač Franc Mekinda pridružil se je v soboto zvečer v gostilni „pri Lahu“ na Rimeki cesti iz Trsta došlemu delavcu Jožefu Nardinu, kateremu je pripovedoval, da vé za dobro službo, kjer je malo dela, pa lepa plača. Mekinda in Nardin sta se takoj sprijaznila in Mekinda se je pokazal kot dobrega prijatelja in je dejal Nardinu, da mu nakloni tisto dobro službo in da za to ne zahteva ničesar. Nardin ves vesel, da je tako kmalu dobil službo, je plačeval za Mekindo povsod, kamor sta prišla. Bila sta celo noč skupaj. Zjutraj pa je Mekinda peljal Nardina v Oražnovo gostilno v Vodmat, kjer jima je prinesla gostilničarka liter vina in svinjskega mesa. Nardin je začel sedaj Mekindo nagovarjati, naj ga pelje k tistemu gospodu, kjer bode vstopil v

službo, a Mekindi to ni bilo všeč, ker je videl še nekaj drobca v Nardinovi denarnici; ker pa je Nardin le šilil v njega, naj gre z njim, je naenkrat odšel iz gostilne in jo popihal. Nardin je zaman čakal v gostilni. Konečno je le sprevidel, da je prišel v roke navihancu, kateri je že na njegove troške celo noč pil in jedel ter se zabaval.

Kulturnost in umetnost.

„Divji lovec“ v Trstu.

F. S. Finžgarjev narodni igrokaz „Divji lovec“ je dosegel prošlo nedeljo v tržaškem gledališču „Armonia“ popoln uspeh. Pred vsem gre hvala za to pisatelju, ki nam je domačo umetnost obogatil s pravim bi serjem, kateri bi naj ostal stalno na repertoarju naših večjih gledališč. „Divjemu lovcu“ se je sicer od neke strani marsikaj prigovarjalo. Vaški norček Tonček se jim zdi nekak „deus ex machina“. Ta trditve pa je popolnoma kriva, kajti Tončkovo „posredovanje“ med Majdo in Janezem je utemeljeno iz vsega početka v prijateljstvu norčka do teh dobrih mladih ljudi in v mržnji do odurnega Lisjaka. Ta čustva mu narekujejo skrb za mladi parček in opazovanje njunih nasprotnikov.

Tudi drugi prigovor, da je Majdina prisega premalo utemeljena, izgine ob dobri igri. Tudi osoda Zavrtnikova nam postane jasna, ako je uloga v dobrih rokah. Toliko na kratko o delu samem.

Kar se tiče izvajanja na tržaškem odru, moramo pred vsem pohvaliti gosp. Matevža Žužka, ki je zopet dokazal, da ni samo spreten režiser, marveč tudi izborni igralec. Sicer je uloga Tončkova sama na sebi hvala, vendar radi priznavamo, da ji je še le g. Žužek udihnil pravo življenje ter stvoril iz nje markantno prikazen, ki nam ne izgine z lahka iz prijetnega spomina. Gosp. Štoka nam še nikoli ni tako ugajal kakor tokrat v precej težavni ulogi Janeza. Le malo več stopnjevanja še, zlasti proti koncu, in igra bo dovršena. Gospa Grmekova kot Majda je občinstvo popolnoma zadovoljila. Gospod B. celca (pseudonim!) je igral svojega Gašperja prav lepo. Izmed manjših ulog nam je zlasti ugajal 11. tni pastirček Jurček (g. Učakar). Z g. Štularjem Ježem smo tokrat popolnoma zadovoljni, ker je svojo sicer majhno partijo igral zares dovršeno. Da je bila gospa Ponikvar kot Maruša izborna, tega niti ni treba povdarjati, saj je porabnost imenovane gospe za najtežje vloge in pa njena dobro premišljena igra dovolj znana poznavalcem tržaškega slovenskega odra. Tudi g. Ponikvar nam je kot dobrodušen krčmar (Grozdek) izredno ugajal. Ne smemo pa pozabiti tudi kovača Sajeta (g. Nardin) in njegove žene (gospa Štular). Tudi prvi birič (gosp. Vrabec) je bil na svojem mestu. Ne smemo pa zamolčati, da nas je naš nestor na tržaškem odru g. Borovščakov tokrat neprijetno iznenadil. Njegov nastop se nam je zdel preveč gosposki, njegova maska v drugem delu pa naravnost ponesrečena. Sveda je uloga Zavrtnika v vsej igri najtežavnejša in čas za proučevanje ulog je bil dokaj kratek. Toda brez zamere!

Najveselejša točka naše igre pa je bilo krasno petje „Slovenskega pevškega društva“ pod vodstvom poštvalnega veččaka g. Bartelna. Dokler imamo take narodne pesmi — saj v pesmi se zrcali duša naroda — ne obupujemo nad našo bodočnostjo! Tudi orkestru domačega pešpolka vsa čast!

Gledališče je bilo razprodano. Veščak v „citrah“ trdi, da je bilo navzočih vsaj tisoč oseb. Čisti dohodek dramatičnega društva utegne znašati par stotakov.

Nedeljska predstava je pokazala, da je v Trstu mesto za zdravo dramatično umetnost, ter smemo mlademu društvu iznova čestitati, nesebičnim igralcem in pevcom pa izrekamo najsrdečjšo hvalo na izrednem užitku, omenjaje še, da jih je občinstvo ob koncu igre priključilo zopet in zopet na oder ter jim priredilo lepih ovacij.

Z druge strani smo dobili naslednje poročilo: Kar je bil deležen v Trstu vsak kigan, samo če je plačal, deležni niso mogli biti tržaški Slovenci za noben denar. Sovražstvo do našega naroda je bilo toliko, da tržaški Slovenci niso mogli dobiti nobenega gledališča v Trstu. A slepo laško sovražstvo do nas se je vsaj toliko spremenilo, da so odjenjali od svojega sklepa. In v nedeljo je bila zopet slovenska predstava v tržaškem gledališču „Armonia“. Tržaško dramatično društvo objavilo je v dnevniku „Edinost“, da priredi „Divjega lovca“ v gledališču. In temu naznanilu odzvali smo se tako, kakor se znamo vsakokrat, ko nas kliče narodna dolžnost. V pritličju bili so vsi sedeži zasedeni; ves prostor v pritličju bil je natlačen; lože so bile vse polne in galerija je bila natlačena polna. Vojaški orkester udarjal nam je na prav žilo, ker je igral samo „naše“.

Igra „Divji lovec“ je lepa. Nam Tržanom je posebno luha, ker nam kaže košček življenja naših bratov na Kranjskem. In mi imamo te naše kranjske brate tem rajši, kolikor je silnejša moč nad nami, ki hoče, da bi nam ti mladeniči, te krasotice v krasni narodni noši ne bili več bratje,

ki hoče, da bi nam ono ljubo slovensko petje iz onih grl ne bilo tako mlo, kakor nam je. — Ko si poslušal mlo petje slovensko, ki je tako ubrano prihajalo ti na uho, imel si gotovo srečen trenutek, v katerem si pozabil na vse gorje, katero mora ta narod, ki je tu prepeval in ki je bil tu zbran — prenašati.

Najbolj je ugajala R. hterjeva hči gospa Grmekova. Krasen je bil prizor, ko je klečala pred podobno Matere Božje. Ona je izvršila svojo ulogo res mojstersko; poslušalce je tako znala vladati, da je vse v njo strmelo. Viharni aplavzi bili so jej v plačilo njene mojsterske igre. Prav tako viharne ovacije prirejale je občinstvo gosp. Žužku. Pa je tudi zaslužil. Skopuh Rihtar v osebi gosp. Borovščakova, kakor tudi divji lovec gosp. Štoka — sta Tržanom že stara znanca na odru. Sploh je bila vsa igra lepa, v gajala je vsem, z vspehom so bili vsi zadovoljni — viharni aplavzi koncem igre od strani občinstva povedali so, da je bilo vse prav in lepo. Veseli smo zapuščali gledališče, v nadi, da nas dramatično društvo zopet v kratkem obvesti, da nam bo dana prilika po njegovem trudu in zaslugi preživeti srečne ure.

Veste, v Trstu ni na papirju Slovencev, pravijo „uradne“ številke. Če pa kje ti tržaški Slovenci, — katerih ni, — nastopijo, pa jih je vse natlačeno. Kako je to mogoče? Da, to je „teško vprašanje“, — pravijo ministri na Dunaju.

Nov list „Bogoljub“.

„Venec cerkvenih bratovščin“ prihodnje leto ne bo več izhajal. Mesto „Venca“ bo z novim letom začel izhajati nov list z naslovom „Bogoljub“. Namen mu bo prav isti: utrjevati kraljestvo božje med Slovenci. Samo vnanja oblika mu bo druga. Izhajal bo dvakrat na mesec in sicer vsak 2. in 4. četrtek v mesecu. Tudi cena mu ostane ista: v upravnistvu prejemam bo stal „Bogoljub“ 1 K 20 h, po pošti pošiljan 1 K 44 h na leto. — Denar za naročbo naj se pošilja: Upravnistvu „Bogoljuba“ v Ljubljani, Kopitarjeve ulice, št. 2. — Urednik novemu listu bo č. g. Janez Kalan, stolni vikar v Ljubljani, stolno župnišče. Prva številka „Bogoljuba“ bo izšla v četrtek, 8. januarja 1903.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Ponarejalec dokumentov. Bivši okrajni glavar Schlechta je bil včeraj v Pragi obsojen na pet let navadne ječe, ker je ponarejal dokumente v dosegu plemstva. — **Roparski napad v mejnja lici.** V berlinski menjalnici Schwertfeger in drug je včeraj kleparski pomočnik Moser dvakrat zabodel uradnika Salzwebla, a ker ga ni usmrtil, je pobegnil in pred zasledovalci skočil v Spre. Zločinca so pravčasno potegnili iz vode in ga izročili sodišču. Hotel je oropati blagajno. — **Sestrisa samomorilka.** V nekem hotelu v Badnu sta se včeraj ustrelili 32 in 40 let stari sestri Ljudmila in Ana Lechert, hčeri gozdarja v olomuški okolici. — **Moritev ptičev v Italiji.** Pri Mantovi so ljudje vjeli 10.000 škorcev in jih pomorili. Tudi po drugih krajih v Italiji so Lahi pomorili velikansko število tje priletelih ptičev. — **Lov na družino Humbert.** Policija je dobila nalog strogo nadzorovati laške in španske poštna parnike, ki vozijo med Marzello, Genevo in Barcelono, ker se sumi, da prebiva družina Humbert v Genavi ali Barceloni. Francoski listi zagotavljajo, da bo rodina Humbertova gotovo aretirana tekom par dni. — **Mater umorila iz ljubosumnosti.** V Mikozalecu je mlada Terezija Kacsmar našla svojo mater v jako intimnem razgovoru s svojim zaročencem. To je deklico tako razjezilo, da je po noči svojo mater umorila. — **Visoka starost.** V Budimpešti je umrl te dni meščan Ivan Komenos v 118 letu svoje dobe. — **Hudi pekovski mojstri.** V Budimpešti mnogo pekovskih mojstrov ne dela v nedeljah. Tem mojstrom dela konkurenco tvrdka Kramer. Preteklo nedeljo so se pekovski mojstri zbrali pred delavnico tvrdke in so hoteli prepričati, da bi njeni raznašalci kruha šli po mestu. Prišlo je do krvavih tepežev. — **Naruskem Poljskem gradi Rusija** nove trnjave. Poljski delavci pri teh gradnjah ne smejo delati. — **Zidovsko univerzo** nameravajo ustanoviti Zionisti. — **Strašen način linčanja.** V Lenxvilu se nekega zamorca, ki je umoril neko belo žensko, privezali na mrtvo truplo in ga tako pustili tri dni, da je truplo privezano nanj gajilo. Zamorec je v tem položaju zblaznel. Na to so ga ustrelili. — **Nesreča pri drsnju.** Odvetnik dr. Benies je na Dunaju tako nesrečno padel, da si je pretresel možgane. — **Kruppovi smrti** je posvetil soc. dem. list „Vorwärts“ samo dve vrstici. Listi poročajo, da se tožba proti „Vorwärtsu“ kljub Kruppove smrti uleži. Krupp je imel 300 milijonov mark premoženja. Lani je fatiral 23 mil. dohodka. Kruppovi vdovi se je baje omračil duh. — **Benetke se podirajo.** Komisija, ki preiskuje zgodovinske spomenike v Benetkah, je konstatirala,

da je palača „della Zecca“ v nevarnosti, da se podere. — Napadalec na belgijskega kralja pride pred porotnike 20. dec. — Poljski narodni zaklad rabira poljske mladine. — Velikanska cerkev v kateri bo za 70.000 čeb prostora, bodo gradili v New Jerku. — Iz dežele pomaranč poročajo, da se je prilo pri obravnavi dne 22. t. m. v Mesini na sled velikanski slepariji, v katero je zametano osem sodnikov, eden predsednik tribunala in en državni pravdnik. — 190 kron in — prašiči. Ivan Elenhauser zgrabil je mošnje, v kateri so bili bankovci po 10 in 20 kron v znesku 190 K. Po dolgem iskanju našel je v svinjaku čestanke svoje denarice. Zaklal je prašiče in v želodcu je našel male koščke izgubljenih bankovcev. Opral jih je in predložil av. ogr. banki naj mu povrne izgubo. Banka se ni še lotila težkega in ne preveč okusnega dela. — Ženo zadavil. V Melykatu na Ogrskem je 70letni Stefan Bredes zadavil svojo 60letno ženo, ker je bila pijanka. — Trinajstletna deklica osemkratna požigalka. V švedskem mestu Vedie so prijeli 13letno deklico, ki je zžigala osmerim sosedem. Deklica ne kaže nobenega kesanja. — Umetno spanje s pomočjo električnih tokov je omogočil ravnokar neki Štefan Leduc in je dotično svojo iznajdbo predložil pariški akademiji znanosti.

Društva.

„Glasbeni Matici“ je poslala „Črnorejska posojilnica“ podporo 50 kron, posojilnica v Rubnici 200 K in „Celjska posojilnica“ 100 K.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 25. novembra. (C. B.) Poslanska zbornica razpravlja o nujnem predlogu poslanca Kramařa o povišanju plač učiteljev na Češkem, oziroma o potrditvi dotičnega sklepa češkega deželnega zbora in o zvišanju davka na pivo. V svojem utemeljevalnem govoru omenja, da vlada spravlja v zvezo čisto finančno zadevo s političnim položajem. Govornik dokazuje, da sta bili v tem oziru edini obe stranki dež. zbora. Ministerski predsednik Koerber izjavlja, da ga sicer izredno veseli to skupno postopanje obeh narodnosti na Češkem v kulturno-vážnem vprašanju, mora vendar preje skrbeti za delavnost parlamenta, da se rešijo naloge, ki so važne za celo državo. Ravno ta češka zadeva kaže, kako nujno potrebno je, da se vseli v parlament potrebna edinnost.

Dunaj, 25. nov. V današnji seji poslanske zbornice pridejo po nujnem predlogu na vrsto štirje nujni predlogi o zahtevah gostilničarjev, katere so bile sprožene na zadnjem kongresu avstrijskih gostilničarjev. Potem pride na vrsto Pommerjev predlog o odpravi trgovine krošnjarjev.

Dunaj, 25. nov. Državni zbor bo zboroval do konca leta, ako tudi ne bo mogoče ga pripraviti do resnega dela. Vlada hoče državni zbor napraviti odgovornim za nerešene predloge.

Dunaj, 25. nov. Mladočehi so danes vložili pet novih nujnih predlogov, mej njimi je nujni predlog poslanca Pacaka, naj se takoj obravnava o tiskovnem zakonu. Pri nujnem predlogu poslanca Kramařa o davku na pivo je Körber dal oster in nepovoljen odgovor. Ta osterost je kaj neugodno uplivala. Splošno se sodi, da ima Körber tako trdno stališče, da si upa tako govoriti z zbornico, ali pa smatra svojo stvar za izgubljeno in v tem slučaju govori iz njega nervoznost.

Dunaj, 25. nov. Sedaj je gotovo, da vlada ne stoji več na stališču, da mora vojna predloga biti rešena do 1. decembra. Ministerskega predsednika Körberja je cesar odvezal od tega obroka. Že upoklicani nadomestni rezervniki se bodo koncem tekočega meseca odpustili.

Dunaj, 25. novembra. Z večeršnjim dnem je K. H. Wolf odložil izdajateljstvo in lastništvo „Ostd. Rundschau“ ter je prevzel neki Jos. Faber. Dotično izjavo priobčuje imenovani list na uvodnem mestu.

Gradec, 25. nov. Pri namestništvu so vložili pravila novega političnega društva „Deutscher Verein“, v katerem se združita nemška ljudska in nemška liberalna stranka.

Budimpešta, 25. nov. V Kecske-metu so dijaki uprizorili velike demonstracije proti himni „Bog ohrani“.

Zofija, 25. nov. Sodnijska obravnava proti ministrom bivšega ministerstva, Radoslavovu in Jančevu bo sredi meseca decembra. Obtožnica obsega 180 strani.

Školski roki:

21. novembra. Marija P. dišec, delavčeva žena, 80 let, Marije Terezije cesta 15, marasmus.
22. novembra. Jož. fa Pernat, posestnikova vdova, 79 let, Resljeva cesta 2, ostarelost.
23. novembra. Fran Suhadolnik, delavčev sin, 1 mes. Črna vas 35, žledodeni in črevesni katar.
24. novembra. Josip Brand-letter, gostič, 80 let, Karlovska cesta 16, pljučni edem. — Klara Dimic, strojnišova hči, 3 mes., Illova 45, jetika.

V otroški bolnišnici:

24. novembra Ivan Delovič, delavčev sin, 17 mes., jetika.

V hiralnici:

22. novembra. Jera Markič, delavka, 5 let, jet. ka.
23. novembra. Blaž Vodopivec, delavec, 61 let, pljučni edem.
24. novembra. Ivan Gosar, hlapec, 58 let, hemiplegia. Paralysis co. dis.

V bolnišnici:

20. novembra. Matež Sadar, hlapec, 18 let, legar.
— Uršula Giasič, dninarica, 74 let, marasmus senilis.
21. novembra. Franja Wanker, posestnikova žena, 41 let, pyovarium et paralysis cordis.

Meteorološki poročilo.

Vidna oddorjen 506 m, srednja vršna 786 m, 25. 10.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiju	Vetrovi	Nebo	Podvina v 24 urah
24. 9. uveč.	737.5	-12.8	sl. jug	megla	
25. 2. popol.	734.1	-13.3	sl. jug	jasno	6.0
	731.0	-2.4		oblačno	

Srednja večerajšnja temperatura -12.6°, normale 1.7°.

Školski roki:

25. oktobra.

Skupni državni dolg v notah	101.15
Skupni državni dolg v srebru	100.90
Avstrijska zlata renta 4%	120.50
Avstrijska kronska renta 4%	100.01
Ogerska zlata renta 4%	120.86
Ogerska kronska renta 4%	97.70
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 glid.	15.60
Kreditne delnice, 160 glid.	665.25
London viza	239.20
Švabski drž. bankovci za 100 m. nem. drž. valj.	116.92 1/2
10 mark	23.41
10 frankov (napoleonov)	19.07
Italijanski bankovci	95.10
1 kr. cekini	11.22

Katari v dušniku

se po redni rabi

rogaške vode

olajšajo.

1249 3-2

Zdravniška zbornica kranjska.

V spomin proslave 50letnega vladanja Nj. Velikanstva sklenila je zdravniška zbornica kranjska v svoji seji dne 8. novembra l. 1898. vsako leto na dan 2. decembra razdeliti svojim sredstvom primerno svoto med zdravnike kranjskega okoliša, ki so podpore potrebni.

Letos je v ta namen določenih 200 K. Prošnje vložiti naj se do 30. novembra t. l. pri predsedništvu zdrav. zbornice kranjske. Zdravniška zbornica kranjska opozarja na svoj sklep, da se zbornično-obvezni zdravnik kranjskega okoliša, ki se sam ne oglasi pri zbornici, kakor to določa zbornični zakon z dne 22. decembra 1891, kaznuje s globo 50 K. Visoka c. kr. deželna vlada je vzela ta sklep na znanje.

Dr. Karol Bleiwels vitez Trsteniški, predsednik.

Sukneno blago

= za moške obleke =

v največji izberi po najnižji ceni priporoča

R. Miklauc Ljubljana, Špitalske 5. 5. 5. 5. ulice šte. 5.

Tvrda streže nad 500 gg. krojačev in razpošilja blago po Kranjskem, Koroškem, Štajerskem, Primorskem, v Istrijo, Tirolsko, Hrvaško, Ogrsko in Solnograško. To je lahko dokaz, da je zaloga velika in cene ugodne.

1317 4-2

Stanovanje,

obstaneče iz treh sob, kuhinje, ene pod strešne sobe itd. se odda s 1. februarjem eventulno s 5. decembrom 1288 3-3. Več se poizve pri upravnistvu tega lista.

Trgovski pomočnik,

oženjen, išče službo b. di. v kaki manufakturi ali špeceriji. Nastopi lahko takoj. Poizve se v upravnistvu „Stovenca“ pod A. E. 1322 1-1.

Napise in slikanje grbov

obrtih in trgovskih znakov na steklo, les in kositar oskrbuje in umetno izvršuje v lastni delavnici tvrdka BRATA EBERL v Ljubljani, Františkanske ulice. 524 18 11-6. Vnanja naročila proti povzetju.

Iščem

poslovodjo

za svoji filijalni zalogi vina v Hrastniku in v Kočevju. Pisca po dogovoru. Oženjen, r. kl. t. antje, ki so v stanu položiti kave je 1000 kron, naj se zgleduje pri Josipu Rossiju, v Zagorju ob Savi. 1320 3-1.

Izšla je knjiga

„Lurški čudeži“. Francoski spisal Henrik Lasér, poslovenil Fr. Marešič.

Dobiti je v „Katol. Bukvarni“ v Ljubljani, in v prodajalni H. Ničman.

Cena trdo vezani knjigi 2 K, po pošti 20 h več.

Fersan-Cacao

FERSAN-CACAO

je železnato redilno in krepilno sredstvo ter kri tvorilno in živce krepčalno, prijetnega okusa in lahko prebavno. — Blagovoli se vprašati zdravnika. 618 50-26.

Glavna zaloga za Kranjsko: Jos. Mayr, lekarna „pri zlatem jellenu“ v Ljubljani.

Spretni zastopniki se povsod sprejmo!

Nad 300.000 v rabi

Svetovnoznani

Nad 500 prvih odlik.

Alfa-Laval-Separator-ji

so najboljši posnemavci smetane.

Je dobiti v 14 različnih velikostih, ki posnemajo od 40—2000 litrov v eni uri.

Popolne oprave za dobivanje sirotke

Popolna naprava za led in hlajenje

klavnice in mesnice, pa za čokoladnice, od 450 do 300.000 kalorij. Najcenejša in najpopolnejša hladilnica.

Akcijska družba Alfa-Separator, Dunaj, XVI., Ganglbauerstrasse 29.

Podružnice: Budimpešta, V., Bathory utca 4; Praga, Petrova ulica 25-II.

Zaloga za južno deželo: v Gradcu, Annenstrasse 26.

Ceniki, podružne brošure, proračuni in načrti za mlekarne na razpolago. Svět se daje v vseh zadevah mlekarstva. Zahteva naj se naš strokovni list „Alfa-Mitteilungen“ brezplačno.

Spretni zastopniki se povsod sprejmo!

Oklic.

1321 1-1

Za sgradbo nove dvorazredne ljudske šole v Budanjah oddajo se stavbinska in vsa k temu spadajoča dela, katera so skupno z materiali vred cenjena na 22509 K 54 h, potom pisemnih ponudb, katere je vložiti do 21. decembra t. l. Pogoji, načrti in troškovnik so na vpogled pri šolskem vodstvu ob šole prostih urah. Pisemnim ponudbam je priložiti 10% varščine, oziroma bo treba isto vplačati dne 21. dec.

Krajni šolski svet v Budanjah pri Vipavi, dne 23. novembra 1902.

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zube pri šrebanju, pri izšrebanju najmanjšega dobika. — Promese za vako tvebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„MERCUR“
L. Wolfzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strubelgasse 2.

Pojasnili v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za doseg kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih. 134 128